

УДК 351.77: 614.2

Аль Ширафі Мохаммед Авад аспірант кафедри менеджменту Полтавська державна аграрна академія

ДЕРЖАВНЕ АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ МЕДИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ

Враховуючи сучасний кризовий стан, охорона здоров'я особливо потребує втручання держави в ринкові відносини, що виникають у сфері. У зв'язку з недосконалістю державного антикризового управління медичною галуззю стоїть мета в зміні змісту основних функцій державних органів, що реалізуються в процесі антикризового управління. Роль держави в регулюванні сфери охорони здоров'я особливо сильно відбивається на здійсненні заходів, спрямованих на модернізацію галузі. Головною метою державного антикризового управління медичною галуззю мають бути: удосконалення організації фінансування галузі, підвищення якості та ефективності медичної допомоги, збереження та поліпшення здоров'я населення.

Виділено основні цілі державного антикризового управління медичною галуззю, що полягають у якісному медичному обслуговуванні населення, добробуті співробітників, соціальній відповідальності, прибутках. Окреслено принципи антикризового управління медичною галуззю: системного підходу, адекватності реальній ситуації в галузі, оптимальності, інформованості.

Задачі антикризового управління включають в себе визначення системи показників оцінки кризового стану, розробку методики діагностики кризового стану, розвиток інфраструктури інформатизації, визначення інструментів державного регулювання, кадрове забезпечення, забезпечення достовірності формування інформаційної бази та документаційного забезпечення, формування програми впливу для подолання кризових явищ. Зміст функцій антикризового управління тісно пов'язаний з рішенням трьох видів завдань: ранній аналіз і діагностика кризової ситуації; термінове реагування та впровадження запобіжних заходів; розробка заходів щодо подолання кризи. Обґрунтовано задачі і функції держави в антикризовому управлінні за фазами управління.

Перспективою подальших досліджень є формування напрямів та заходів, що входять до антикризової програми з урахуванням регіональних характеристик та стратегії розвитку медичних закладів.

Ключові слова: антикризове управління, держава, функції, завдання, принципи, фази, медична галузь.

Рис. 2, Літ. 9

Аль Ширафи Мохаммед Авад

ГОСУДАРСТВЕННОЕ АНТИКРИЗИСНОЕ УПРАВЛЕНИЕ МЕДИЦИНСКОЙ ОТРАСЛЬЮ

Учитывая современное кризисное состояние, здравоохранение особенно нуждается во вмешательстве государства в рыночные отношения, возникающие в отрасли. В связи с несовершенством государственного антикризисного управления медицинской отраслью стоит цель в изменении содержания основных функций государственных органов, реализуемых в процессе антикризисного управления. Роль государства в регулировании сферы здравоохранения особенно сильно отражается на осуществлении мероприятий, направленных на модернизацию отрасли. Главной целью государственного антикризисного управления медицинской отраслью должны быть: совершенствование организации финансирования отрасли, повышение качества и эффективности медицинской помощи, сохранения и улучшения здоровья населения.

Выделены основные цели государственного антикризисного управления медицинской отраслью, состоящие в качественном медицинском обслуживании населения, благосостоянии сотрудников, социальной ответственности, прибыли. Определены принципы антикризисного управления медицинской отраслью: системного подхода, адекватности реальной ситуации в отрасли, оптимальности, информированности.

Задачи антикризисного управления включают в себя определение системы показателей оценки кризисного состояния, разработку методики диагностики кризисного состояния, развитие инфраструктуры информатизации, определение инструментов государственного регулирования, кадровое обеспечение, обеспечение достоверности формирования информационной базы и документационного обеспечения, формирование программы действия для преодоления кризисных явлений. Содержание функций антикризисного управления тесно связано с решением трех видов задач: ранний анализ и диагностика кризисной ситуации; срочное реагирование и внедрение мер; разработка мер по преодолению кризиса. Обоснованно задачи и функции государства в антикризисном управлении по фазам управления.

Перспективой дальнейших исследований является формирование направлений и мероприятий, входящих в антикризисной программы с учетом региональных характеристик и стратегии развития медицинских учреждений.

Ключевые слова: антикризисное управление, государство, функции, задачи, принципы, фазы, медицинская отрасль.

Mohammed A. Y. Alshrafi

STATE CRISIS MANAGEMENT HEALTHCARE INDUSTRY

Given the current state of crisis, health care, particularly needs of the state intervention in the market, arising the branch. Due to the imperfect state of crisis management medical industry is objective in changing the content of the basic functions of state bodies implemented during crisis management. The state's role in regulating the health sector particularly strong impact on the implementation of measures to modernize the sector. The main purpose of crisis management public health sector should be: improvement of the financing industry, improve the quality and efficiency of health care, preserve and improve public health.

The main objectives of public health sector crisis management covering the quality of medical care, welfare of employees, social responsibility, profit. Outlined the principles of crisis management medical sector: systemic approach, the adequacy of the real situation in the branch optimality awareness.

Crisis management tasks include the definition of indicators for assessing the crisis, the development of diagnostic techniques crisis, infrastructure development of information, the definition of public regulation, staffing, ensure the reliability of the formation of information base and documentation of formation programs to address the impact of the crisis. The content of the functions of crisis management is closely linked to the decision of the three types of problems: early diagnosis and analysis of the crisis; emergency response and implementation of preventive measures; development of measures to overcome the crisis. Grounded tasks and functions of the state in the phases of crisis management controls.

The prospect of further research is the creation of areas and activities that are anti-crisis program based on regional characteristics and development strategy of medical institutions.

Key words: crisis management, the state functions, tasks, principles phase, the medical industry.

Постановка проблеми. На сучасному етапі в розвитку медичної галузі можна виділити наступні проблеми: недостатнє фінансування галузі та як наслідок низький рівень оплати праці медичних робітників, брак сучасних медичних технологій, нераціональна організація медичної допомоги, низький рівень інформаційного забезпечення управління системою охорони здоров'я.

Враховуючи сучасний кризовий стан, охорона здоров'я особливо потребує втручання держави в ринкові відносини, що виникають у сфері. У зв'язку з цим роль держави в регулюванні сфери охорони здоров'я особливо сильно відбивається на здійсненні заходів, спрямованих на модернізацію галузі. Головною метою державного антикризового управління медичною галуззю мають бути: удосконалення організації фінансування галузі, підвищення якості та ефективності медичної допомоги, збереження та поліпшення здоров'я населення.

Аналіз останніх досліджень. Питанням державного управління системою охорони здоров'я присвячено окремі роботи Баєвої О.В. [1], Білинської М.М. [2], Жаліло Л.І. [3], Кризиної Н.П. [4], Круглової Н.Ю. [5], Лещенок В.В. [6], Петрової С.В. [7], Попченко Т.П. [8], Солоненко І.М. [9]. Проте потребують подальшого розвитку визначення задач і функцій держави в антикризовому управлінні медичною галуззю.

Мета статті полягає у виділенні сучасних засад державного антикризового управління медичною галуззю.

Виклад основного матеріалу Антикризове управління розвитком медичної галузі представляє собою систематичний процес, за допомогою якого медичні установи повинні вийти з кризового стану.

Слід підкреслити, що управління необхідно здійснювати як державними медичними закладами, так недержавними.

Формування моделі управління охороною здоров'я відбувається відповідно до соціально-економічної політики, що проводиться в державі. На думку Баєвої О.В. всі існуючі моделі відрізняються хоча по одному з нижчезазначених показників, що є критеріальними ознаками організації управління охороною здоров'я:

- об'єм державних гарантій;
- джерело фінансування медичної допомоги;
- замовник послуг та його статус;
- виконавець (надавач) медичних послуг та його статус;
- характер взаємовідносин між замовником та надавачем медичних послуг;
- державне управління охороною здоров'я;
- схема фінансування галузі охорони здоров'я;
- структури, які забезпечують права пацієнтів;
- структури, що забезпечують права виробника медичних послуг.

Незважаючи на різноманіття конкретних форм організації системи охорони здоров'я, специфіку економічних відносин у цій галузі, можна виокремити кілька параметрів, що відображають її головні економічні характеристики:

- відношення власності;
- способи фінансування (отримання ресурсів);
- механізми стимулювання медичних працівників (виробників медичних послуг) і населення (споживачів послуг); [1]

Нами були виділені наступні основні цілі державного антикризового управління медичною галуззю:

- Соціальна відповідальність
- Якісне медичне обслуговування населення
- Потреби та добробут співробітників
- Прибутки (для комерційних)

Задачі антикризового управління розвитком медичної галузі представлені на рис. 1.

Нами були виділені наступні принципи, притаманні антикризовому управлінню:

- Системного підходу . Система охорони здоров'я включає в себе багато підсистем. Необхідно враховувати дію всіх факторів – економічних, політичних, соціальних, правових, що впливають на підсистеми медичної галузі.

- Адекватності реальній ситуації в галузі;

- Оптимальності ;

- Інформованості – достатній рівень інформатизації, інформаційно-документаційного забезпечення.

Рис. 1. Задачі антикризового управління розвитком медичної галузі

Н.Ю. Круглова ділить інструменти економічної політики на адміністративні, економічні, інституційні. Адміністративні важелі (заходи заборони, дозволу і примусу) пов'язані з забезпеченням правової основи економічної діяльності, розробка рекомендацій щодо виходу з кризи, контроль. Економічні інструменти впливають на певні аспекти ринкового характеру (податково-бюджетна політика, грошово-кредитна політика, планування, програмування, прогнозування, державні закупівлі). Серед інституційних форм державного регулювання - формування органів влади, об'єкти державної власності, підтримка дослідницьких центрів по економіці, забезпечення функціонування інститутів радників, експертних рад з проблем економіки, співучасть у створенні форм економічної інтеграції [5].

Сьогодні виникає необхідність застосування нових фінансово-економічних важелів державного регулювання системи охорони здоров'я.

У зв'язку з недосконалістю державного антикризового управління перед нами стоїть мета в зміні змісту основних функцій органів державної влади, що реалізуються в антикризовому управлінні системою охорони здоров'я. Врахована специфіка етапів антикризового управління і типу дозволених завдань. У процесі антикризового управління розвитком медичної галузі держава, на наш погляд має виконувати чотири основні функції: інформаційну, інноваційну, ресурсну та контрольну. Зміст даних функцій тісно пов'язане з рішенням трьох видів завдань: ранній аналіз і діагностика кризової ситуації; термінове реагування та впровадження запобіжних заходів; розробка заходів щодо подолання кризи.

Фази антикризового управління розвитком медичної галузі:

- Ранній аналіз та діагностика можливого впливу факторів ризику та виявлення симптомів кризових ситуацій в галузі охорони здоров'я;
- Термінове реагування та впровадження запобіжних заходів щодо потенційних кризових ситуацій у діяльності установ у галузі охорони здоров'я;
- Створення системи комунікацій, що відповідають кризовим ситуаціям, подолання опору підлеглих у кризових ситуаціях;
- Розробка заходів щодо подолання кризи у діяльності установ у медичній галузі.

На рис. 2 представлені задачі і функції держави в антикризовому управлінні медичною галуззю.

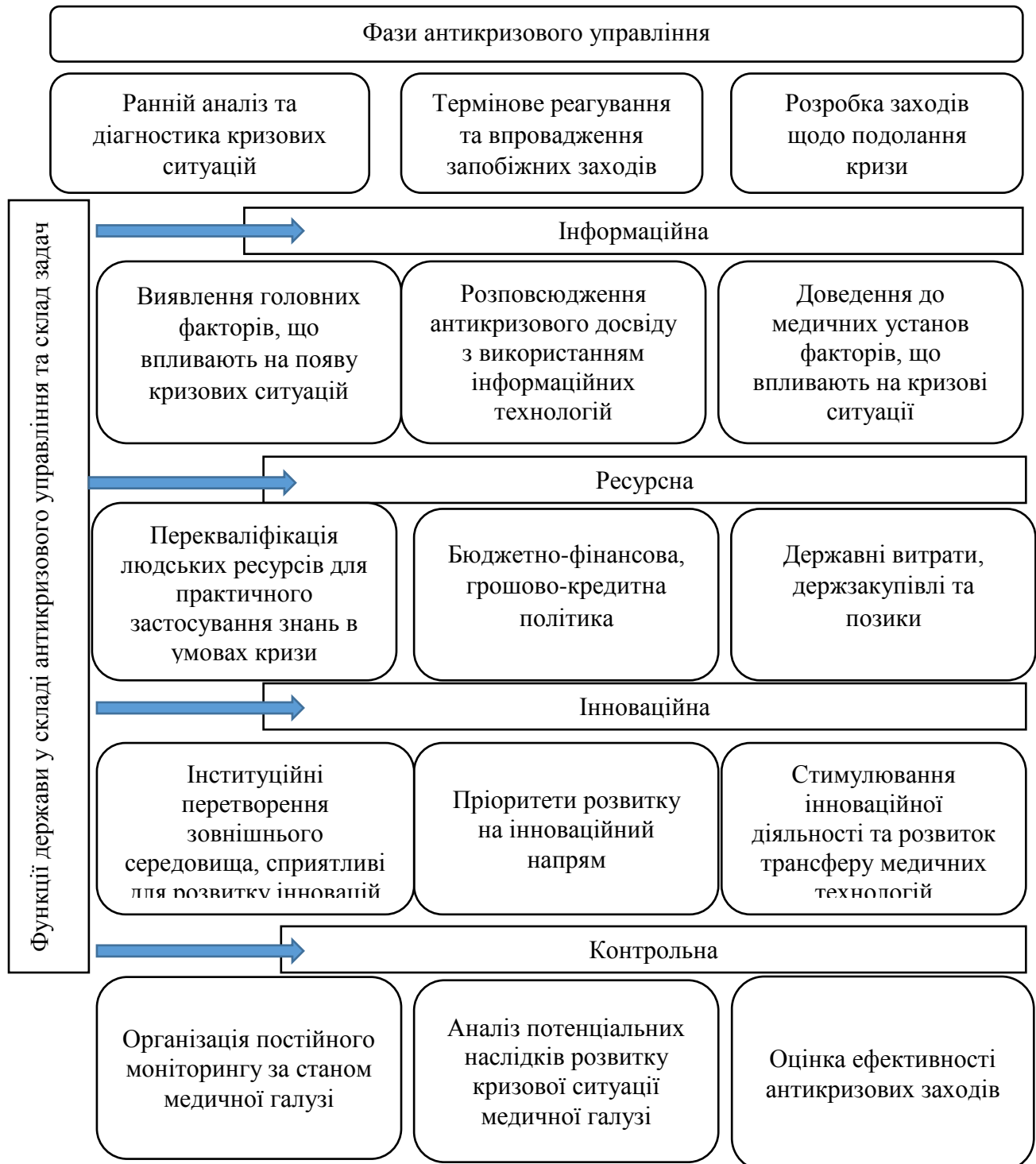

Рис. 2. Задачі і функції держави в антикризовому управлінні медичною галуззю

Згідно даних рис. 2, виділені наступні складові інформаційної функції держави за фазами антикризового управління: виявлення головних факторів, що впливають на появу кризових ситуацій, розповсюдження антикризового досвіду з використанням інформаційних технологій, доведення до медичних установ факторів, що впливають на кризові ситуації.

Складові ресурсної функції за фазами антикризового управління включають в себе перекваліфікацію людських ресурсів для практичного застосування знань в умовах кризи, бюджетно-фінансову, грошово-кредитну політику, державні витрати, держзакупівлі та позики.

До складу контрольної функції входять Організація постійного моніторингу за станом медичної галузі, Аналіз потенціальних наслідків розвитку кризової ситуації медичної галузі, Оцінка ефективності антикризових заходів.

На жаль, держава не може охопити одразу всі аспекти у разі настання кризової ситуації, тому ми пропонуємо вибірковий підхід при виборі необхідних задач та елементів. Це дозволить оперативно справитися з наслідками кризи.

Висновки. Державне антикризове управління медичною галуззю – складний та необхідний процес як для окремого суб'єкта, так і для країни в цілому. Антикризові стратегії, заходи повинні постійно вдосконалюватися, доки не призведуть до стабілізації розвитку системи охорони здоров'я. Перспективою подальшого дослідження є формування напрямів та перелік заходів, що входять до антикризової програми з урахуванням регіональних характеристик та стратегії розвитку медичних закладів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баєва О.В. Менеджмент у галузі охорони здоров'я: навч. посібник / О.В. Баєва. - К.: Центр учбової літератури, 2008 — 640 с.
2. Державна політика у сфері охорони здоров'я : кол. моногр. : у 2 ч. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я. Ф. Радиш ; передм. та заг. ред. проф. М. М. Білинської, проф. Я. Ф. Радиша]. – К. : НАДУ, 2013. – Ч. 1. – 396 с.
3. Жаліло Л.І. Стратегії змін у сфері охорони здоров'я в умовах соціально-економічних реформ в Україні / Л.І.Жаліло, О.І.Мартинюк / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Zhalilo.pdf>
4. Кризина Н. П. Державна політика України в галузі охорони здоров'я: генезис, тенденції та закономірності розвитку : монографія /Н. П. Кризина ; передм. і заг. ред. проф. Я. Ф. Радиша. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 224 с.
5. Круглова Н.Ю. Антикризисное управление / Н.Ю. Круглова. - М.: КНОРУС, 2011.- 512 с.
6. Лещенко В. В. Наукове забезпечення державного управління охороною здоров'я в Україні (на прикладі науково-дослідних робіт НАДУ) [Електронний ресурс] / В. В. Лещенко // Ефективність державного управління. - 2013. - Вип. 34. - С. 198-204. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2013_34_23
7. Петрова С. В. Державна політика України у сфері охорони здоров'я в контексті реформи медичного обслуговування / С. В. Петрова. // [Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2014_2_14). - 2014. - № 2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2014_2_14
8. Попченко Т. П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення : аналіт. доп. / Т. П. Попченко. – К. : НІСД, 2012. – 96 с.
9. Солоненко І. М. Управління організаційними змінами у сфері охорони здоров'я: монографія / І. М. Солоненко, І. В. Рожкова. – К. : Фенікс, 2008. – 276 с.